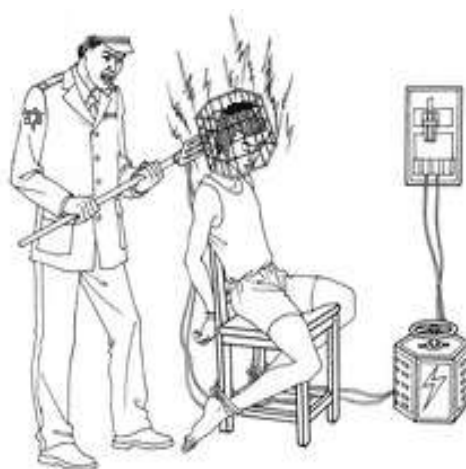

Source Sheet on Shabak torture vs Chillul Shabbat vs3
 Menachem Gottlieb mengott@013net.net
 in memory of Rabbi Hayim R'phael Mandel z'l

Background: 31 July, '15 Fire bombing of the Dawabsha family in Duma

1) Torture was used against the suspects. One minor accused spoke to the judge

"They bend me backwards like a bow with my hands and hang me upside down until my hands burn. I feel like they're burning me with a lighter. Every day it goes up a notch; I don't know what will happen tomorrow. They interrogate me violently about something I can't help them with because I do not know.

"They do not even show any doubt, they tear me apart, twist my back, laugh, and look at me with contempt. How can I protect myself? I'm accused of something but I don't know, I can't say names because I don't know, I don't hide anything from them.

"They abused me for a whole night and didn't make any progress because I can't help them. Now the abuse will only increase. I scream like a lunatic, cry like a baby; they laugh. "..... I told them to kill me but don't do this to me. Give me poison. I beg your Honor I can't anymore."

2) On Friday night, October 12, '19 45-year-old Aysha al-Rabi was killed when the al-Rabi family car crashed, after it was hit by stones just south of Tapuah Junction in Samaria.

3) On Jan 5, '19 Jews from Yitzhar were given rabbinical permission to travel on Shabbat to give instructions to yeshiva students in Rechalim on how to endure Shabak interrogations.

(4) .... פרסם הרב ליאור את החלטתו וכתב: "לפי מה שנמסר לי, אחד מהנערים, לאחר שעבר את כל הסבל של המאסר, ביקש לשלוח יד בנפשו, כלומר

שהתנאים הם לא תנאים סבירים כמו שראוי במדינה דמוקרטית, ולכן הבחורים שבאו לעודד ולחזק את רוחם של הנערים – זה נחשב הצלה". עוד הוסיף הרב ליאור, כי "יש לנו כלל שאם לוקחים מישהו לשמד אז כתוב שמותר לחלל שבת בשבילו, למרות שזה לא בעיה קיומית גופנית אלא נפשית. גם כאן, יש בעיה שהבחורים האלה עלולים לאבד את שפיות הדעת, כמו שקרה, אז ודאי שיש עניין להציל אותם ולחזק אותם בנסיבות האלה". (סרוגים 07.01.19)

Rabbi Lior ruled,

A) "According to my humble opinion, according to what I was told, that one of the boys after he had undergone suffering in prison, wanted to commit suicide. In other words, the conditions are not as reasonable as they are in a democratic country. The boys who came to encourage and strengthen the spirit of the youngsters are considered saviors," the rabbi said.

Rabbi Lior added,

B) "We have a rule that if they take someone to remove him from the Torah way, then it is written that it is permissible to desecrate Shabbat for him, even though it is not a physical existential problem, but a spiritual problem.

C) Also here there is a problem that these boys are liable to lose their sanity."

5) Rav Yaakov Ariel responded firmly, (Makor Rishon 11.1.19)

Those that traveled violated a grave sin. There is no *pikuach nefesh* here, but a Shabbat Torah violation. I do not believe that Rav Lior said this. Rabbanim did not say this, perhaps men with beards but they are not rabbis.

Section 1 – Violating Shabbat due to a danger of Jewish life (2 main sources)

(6) יומא פה:

ר' שמעון בן מנסיא אומר (שמות לא, טז) ושמרו בני ישראל את השבת אמרה תורה חלל עליו שבת אחת כדי שישמור שבתות הרבה א"ר יהודה אמר שמואל אי הואי התם הוה אמינא דידי עדיפא מדידהו (ויקרא יח, ה) וחי בהם ולא שימות בהם

a) Rabbi Shimon ben Menasya said: It is stated: "And the children of Israel shall keep Shabbat, to observe Shabbat" (Exodus 31:16). The Torah said: Desecrate one Shabbat on his behalf so he will observe many Shabbatot.

Exodus 31:16

טז וְשָׁמְרוּ בְנֵי-יִשְׂרָאֵל, אֶת-הַשַּׁבָּת,
לַעֲשׂוֹת אֶת-הַשַּׁבָּת לְדֹרֹתָם, בְּרִית
עוֹלָם.

16 Thus shall the children of Israel observe the Sabbath, to make the Sabbath throughout their generations as an everlasting covenant.

יז בֵּינִי, וּבֵין בְּנֵי יִשְׂרָאֵל--אוֹת הוּא,
לְעֹלָם: כִּי-שֵׁשֶׁת יָמִים, עָשָׂה יְהוָה אֶת-
הַשָּׁמַיִם וְאֶת-הָאָרֶץ, וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי,
שָׁבַת וַיִּנְפָשׁ.

17 Between Me and the children of Israel, it is forever a sign that [in] six days The Lord created the heaven and the earth, and on the seventh day He ceased and rested."

b) Rav Yehuda said that Shmuel said: If I would have been there among those Sages who debated this question, I would have said that my proof is preferable to theirs, as it states: “You shall keep My statutes and My ordinances, which a person shall do and live by them” (Leviticus 18:5), and not that he should die by them. In all circumstances, one must take care not to die as a result of fulfilling the mitzvot.

Leviticus 18:5

ה וּשְׁמַרְתֶּם אֶת-חֻקֹּתַי וְאֶת-מִשְׁפָּטַי,
אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה אִתְּם הָאָדָם וְחָי בָּהֶם :
אֲנִי, יְהוָה.

5 You shall observe My statutes and My ordinances, which a man shall do and live by them. I am the Lord.

Section 2 – Violating Shabbat due to a possible danger of Jewish life

(7) יומא פג.

מתני'....מי שנפלה עליו מפולת ספק הוא שם ספק אינו שם ספק חי ספק מת ספק כותי ספק ישראל מפקחין עליו את הגל מצאוהו חי מפקחין ואם מת יניחוהו

.....Similarly, with regard to **one upon whom a rockslide fell**, and there is **uncertainty** whether **he is there** under the debris or whether **he is not there; and** there is **uncertainty** whether he is still **alive** or whether he is **dead; and** there is **uncertainty** whether the person under the debris is **a gentile** or whether he is **a Jew, one clears the pile from atop him**. One may perform any action necessary to rescue him from beneath the debris. If **they found him alive** after beginning to clear the debris, **they** continue to **clear** the pile until they can extricate him. **And if** they found him **dead, they** should **leave him**, since one may not desecrate Shabbat to preserve the dignity of the dead.

Section 3 – Violating Shabbat due to a danger to a Jew's spiritual life

Shulchan Aruch – Saving girl on Shabbat for spiritual reasons

(8) שולחן ערוך אורח חיים הלכות שבת סימן שו סעיף יד

<ה> מי ששלחו לו (נו) שהוציאו בתו מביתו בשבת להוציאה מכלל ישראל, מצוה לשום לדרך פעמיו להשתדל בהצלתה; ויוצא אפילו (נז) חוץ לשלש פרסאות ואי לא בעי, כייפינן ליה (נח) (וע"ל סי' שכ"ח סעיף י').

(All **Shulchan Aruch & Mishna Brura** translations are from Pischah Foundation, Feldheim Publishers)

If one receives a message on Shabbat that his daughter has been abducted from his home in order to be converted he is obligated to set forth /immediately/ and endeavor to save her. /If necessary,/ he must even go beyond the /limit of/ three parsaoth. If he does not want/ to do this of his own accord/Beit din /must/ order him /to do so/.

(9) משנה ברורה על שולחן ערוך אורח חיים הלכות שבת סימן שו סעיף יד

(נו) שהוציאו בתו - אורחא דמלתא נקט וה"ה אחר רשאי לחלל שבת כדי להצילה מהאיסור הגדול וכ"ז מיירי שהוציאוה א"י מביתו באונס וע"כ התירו לו לשום לדרך פעמיו להצילה דקי"ל אם אינו פושע חייב לעשות איסורא זוטא כדי שלא יעשה חבירו איסורא רבא אבל אם פשעה אין לו לאביה לחלל שבת עבורה דאין אומרים לו לאדם חטוא כדי שיזכה חברך ודוקא באיסור דאורייתא אבל באיסור דרבנן דעת הא"ר דיש להקל לעבור כדי להצילה:

That his daughter has been abducted. /The Shulchan Aruch talks in terms of a father because/ he speaks of the usual case /when it is the father who accepts the responsibility to act/. However, /any/ other Jew is also permitted to desecrate the Shabbat in order to save her from this great sin /of apostasy/.

/The rulings given/ here refer /to a case/ when the non-Jew took /the daughter/ out of /her father's/ house by force, and therefore one is permitted to set forth /in order/ to save her, since we rule that when /the person being saved from transgression/ is not at fault /in

any way for being in such a situation/ one is obliged to transgress a minor prohibition so that one's fellow /Jew/ should not transgress a major one. But if /the daughter/ is at fault /for this situation/ her father may not desecrate the Shabbat for her sake, for /in such a case/ we do not instruct a person to sin so that his fellow should profit. /However,/ this only /applies/ if /one must transgress/ a Torah prohibition /in order to save her/, but where /only/ a rabbinical prohibition / is involved/ , it is the opinion of Eliyahu Raba (an Achron) that one /is permitted/ to be lenient and transgress it in order to save her/, even though she left of her own volition.

(10) (נז) חוץ לשלש פרסאות - היינו אף דיש בזה איסור דאורייתא לאיזה פוסקים וה"ה אם יצטרך לחלל שבת עי"ז באיזה מל"ט מלאכות ג"כ שפיר דמי דכאשר תמר את הדת לגמרי תחלל שבת ותעבוד עבודת גלולים כל ימיה ואם הוא יחלל שבת פ"א נקרא איסורא זוטא נגד זה. ....

Beyond the /limit of/ three parsaoth. This means that /he should go beyond this limit/ although it involves /transgressing/ a Torah prohibition according to some Poskim. Likewise, if because of /his mission/ he needs to desecrate the Shabbat by /transgressing/ any of the 39 Shabbat labors it is also perfectly /permitted for him to do so/. For if she changes her faith completely she will desecrate the Shabbat and worship idols all her life, and /therefore,/ if he (the rescuer) desecrates the Shabbat once, it is considered a minor prohibition in comparison to this.....

(11) (נח) וע"ל סימן שכ"ח ס"י - בהג"ה דאיתא שם דמי שרוצים לאנסו שיעבור עבירה גדולה אין מחללין עליו שבת כדי להצילו ואין סתירה לכאן דהתם מיירי שרוצים לאנסו שיעבור עבירה פ"א ולהכי אפילו אם היא עבירה גדולה כגון לעבוד ע"ג אין צריך לחלל שבת כדי להצילו דמחלל שבת ג"כ כעובד ע"ג משא"כ כאן שתשאר מומרת ותחלל שבת לעולם. כתב כנה"ג דלכת חוץ לתחום בשבת לנקום נקמת אביו מרוצחים מותר ותמה עליו המג"א וש"א דהא לא עדיף משאר צורך מצוה דאסור לילך חוץ לתחום עבודה:

See afterward, Sec. 328, Par. 10. where it is stated that if /non-Jews/ wish to compel /a Jew/ to commit a grave sin one should not desecrate the Shabbat in order to save him. This is no contradiction to /the ruling/ given here because he speaks there /of a case/ where they wish to compel /the Jew/ to commit a sin /only/ once. Therefore , even if it is a grave sin such as to worship idols, one need not desecrate the Shabbat in order to save him /from transgression/ because desecration of the Shabbat is also like idolatry /and one may only do a minor transgression to save someone from doing a major one/. It is different in our case because /the girl/ would remain an apostate and desecrate the Shabbat for /as long as she lives if one does not desecrate the Shabbat to save her/.

Section 4 – Violating Shabbat due to a danger to a Jew's psychological well being

Lighting the candle for a blind woman giving birth on Shabbat

(12) שולחן ערוך אורח חיים הלכות שבת סימן של סעיף א יולדת היא כחולה שיש בו סכנה ומחללין עליה השבת לכל מה שצריכה; קוראין לה

חכמה ממקום למקום, ומילדין (אותה), * ומדליקין לה * (ג) נר אפי' היא (ד) סומא; ומ"מ בכל מה שיכולין לשנות משנין, כגון אם צריכים להביא לה כלי מביאו לה חברתה תלוי בשערה, וכן כל כיוצא בזה.

One who is giving birth is like a sick person whose life is in danger and we violate Shabbat for her for whatever she needs. We call for her a birthing coach from place to place, and assists her in giving birth. We light for her a candle even if she is blind. Nevertheless anything that we are able to do with a change (turning a Torah prohibition into a rabbinic prohibition), we change it. For example to bring her a vessel, her friend brings it to her hanging from her hair and similarly all things like this.

(13) משנה ברורה סימן של ס"ק ג

(ג) נר - אם הוא לילה [ב] ואף על פי שחברותיה יודעות לעשות לה כל הדברים הנצרכים לה אעפ"כ קים להו לחכמים דלא מיתבא דעתא דיולדת כששרויה בחשך וכתבו בתוספות ישנים שלהי יומא דמשו"ה אפילו אינה אומרת כלום וגם החכמה אינה אומרת כלום נמי מדליקין ועיין בבה"ל:

A lamp. /I.e./ if it is night.

Even if her friends are capable of doing everything that is necessary for her /in the darkness/ the Sages nevertheless /permitted a lamp to be lit for her on Shabbat, because they/ were convinced that a woman in confinement is uneasy if she is enveloped by darkness.

It is stated in the Tosafot Yeshanim at the end of /the tractate/ Yoma that in view of this /fact/ one must also light /a lamp for her/ even if neither she nor the midwife ask /for it/. See the Beyur Halachah.

(14) משנה ברורה על שולחן ערוך אורח חיים הלכות שבת סימן של סעיף א

(ד) סומא - אף על פי שבזה לא שייך טעמא הנ"ל דבלא"ה שרויה בחושך אעפ"כ מיתבא דעתה בנר דלוק [ג] דקאמרה אי צריכנא מידי חזיא חברותיה ועבדי לי ואף על פי דהדלקת הנר עיקרה אינה לרפואה אעפ"כ מחללין [ד] דקים להו לרבנן דיתובי דעתא דיולדת הוא מילתא דמסתכנא בה בלא"ה:

A blind person – Even though in this situation the explanation is not appropriate because in any case the blind person will always be in darkness, nevertheless the fact that there is a candle lit in the room even though she does not see it, it **restores her sanity**. She says if I need something, my friends will see and do whatever needs to be done. Even though lighting the candle is not directly for healing nevertheless we violate Shabbat and light the candle. The rabbis established it to restore the mindset of the woman giving birth, that is something that could cause her danger.

Section 5 – A reality change affects the halacha

(15a) עירובין מה.

....כדתניא בראשונה היו מניחין כלי זיינן בבית הסמוך לחומה

..... As it was taught in the *Tosefta*: **At first** those returning from a rescue mission **would place their weapons in** the first house that they encountered upon their return, i.e., **the house nearest the wall**, to avoid carrying on Shabbat any more than necessary.

(15b) פעם אחת הכירו בהן אויבים ורדפו אחריהם ונכנסו ליטול כלי זיינן ונכנסו אויבים אחריהן דחקו זה את זה והרגו זה את זה יותר ממה שהרגו אויבים באותה שעה התקינו שיהו חוזרין למקומן בכלי זיינן

Once, their **enemies noticed that they** were no longer carrying their weapons, **and they chased after them**; **and** the defenders **entered** the house **to take up their weapons** and fight, **and** their **enemies entered after them**, causing great confusion. In the chaos, the defenders began to **push one another**, **and** they **killed more of each other than their enemies killed** of them. **At that time** the Sages **instituted that they should return to their locations**, i.e., their destinations, **with their weapons**.

Section 6 – Psak given by Rav Yaakov Ariel for violating Shabbat due to a Jew's psychological well being

<https://www.yeshiva.org.il/ask/76884>

ה כסלו תשע"ג

(16a) פיקוח נפש בשבת לנפגעי נפש בזמן אזעקה **הרה"ג יעקב אריאל**
שאלה:

כבוד הרב שלום,
אני עובדת בעמותה בנתניה המשקמת אנשים עם מחלה נפשית בקהילה. נוכח המצב התקבלה הנחייה מהעמותה שיהיו כוננים גם בשבת במקרה שחס וחלילה תהיה אזעקה ואז הציפייה להתקשר לכל הדיירים בכדי לבדוק מה איתם. שאלתי היא, האם זה נכלל בגדר פיקוח נפש המותר בשבת? תודה ובברכת בשורות טובות.

תשובה:

את כבעלת מקצוע יכולה לקבוע אם יש בכך סכנה.

Nov. 19, '12

Question: I work in a non-profit organization in Netanya community that rehabilitates people with psychological issues. Due to the situation I got instructions from the non-profit organization to be prepared also on Shabbat, heaven forbid, a missile siren should be sounded and then there will be an expectation to call all the residents to check what is with them. My question, is this in the category of *pikuach nefesh* on Shabbat? Thank you with blessing and good tidings.

Answer: You as being a professional are able to decide if there is a danger.

(16b) בהמשך לשאלת פיקוח נפש בשבת לנפגעי נפש

הרה"ג יעקב אריאל
שאלה:

כבוד הרב שלום,
בהמשך לשאלתי, אמנם אוכלוסיה זו יכולה להגיע למצבי חרדה באחוז מאוד גבוה יחסית

לאוכלוסיה אך בכל מקרה ספציפי אוכל דעת מה מצב של אדם בנפרד רק לאחר שיחת טלפון, שכן לא חווינו מצב של אזעקות בעבר.
תודה וברכה

תשובה:

אם יש חשש פיקוח נפש, שוחחי בטלפון ואם יש צורך בפעולה נוספת משום פקו"נ עשי אותה.

Question: In the continuation of my question, indeed this population can reach a very high percentage of trembling in comparison to the general population. But in any specific case, I would only be able to know the situation of an individual by calling on the telephone because we did not experience air raid sirens in the past.

Answer: If there is a concern of danger to life, then speak by telephone, and if there is a need to do another action, then do it.

Section 7 – Some other Poskim both recent and distant that support violating Shabbat due to psychological trauma

17) חשוקי חמד יומא דף עה עמוד ב - Rabbi Zilberstein

He brings several sources in support that severe psychological trauma is a pikuach nefesh situation. Pri Megadim, Beit Yosef, Rashi, Rav Moshe Feinstein, Rav Chaim of Brisk, Rabbi Yosef Dov Soloveichik, Maharshal

Section 8 – Differences of leniencies on Shabbat do not lead to calling for a removal of rabbinical titles- Rav Shlomo Zalman Auerbach vs Rav Moshe Feinstein

18) Rav Moshe Feinstein z"l permits doctors to violate a Torah prohibition to return home on Shabbat after going on a medical call even though there is no longer a danger to life.

19) דף על הדף ביצה דף יא עמוד ב

והגרש"ז זצ"ל מאריך עוד הרבה בזה ומסיים: ואף שלצערנו יש הרבה רופאים קלי דעת אשר לגבי דידהו החשש הוא אמת שהם חשודים להמנע מלכת להציל את החולה אם לא יוכלו לחזור ברכב לביתם, מ"מ אנו אין בכוחנו להתיר משום כך איסורי תורה, וע"ש שמסיק עפ"י ד' החת"ס בשו"ת (חו"מ סי' קצד) להתיר לרופא לחזור ברכב של נכרי ע"ש היטב.

The Gaon Rav Shlomo Zalman Auerbach z"l goes into great length with this and concludes: and even though to our distress there are many light headed doctors that concerning them the suspicion is truthful that they are suspected of preventing themselves from saving the sick person if they will not be able to return home by vehicle, nevertheless it is not in our power to permit a Torah prohibition, see there that the Chatam Sofer concludes (חו"מ סי' קצד) to allow the doctor to return (home)

in the car of the non-Jew, check there well.

Page 7

Section 9 – The spiritual reason why 24,000 students of Rabbi Akiva died

(20) תלמוד בבלי מסכת יבמות דף סב עמוד ב

.... שנים עשר אלף זוגים תלמידים היו לו לרבי עקיבא, מגבת עד אנטיפרס, וכולן מתו בפרק אחד מפני שלא נהגו כבוד זה לזה, והיה העולם שמם, עד שבא ר"ע אצל רבותינו שבדרום, ושנאה להם ר"מ ור' יהודה ור' יוסי ורבי שמעון ורבי אלעזר בן שמוע, והם הם העמידו תורה אותה שעה. תנא: כולם מתו מפסח ועד עצרת. אמר רב חמא בר אבא, ואיתימא ר' חייא בר אבין: כולם מתו מיתה רעה. מאי היא? א"ר נחמן: אסכרה.

.....Rabbi Akiva had twelve thousand pairs of students in an area of land that stretched from Gevat to Antipatris in Judea, and they all died in one period of time, because they did not treat each other with respect.

And the world was desolate of Torah until Rabbi Akiva came to our Rabbis in the South and taught his Torah to them. This second group of disciples consisted of Rabbi Meir, Rabbi Yehuda, Rabbi Yosei, Rabbi Shimon, and Rabbi Elazar ben Shamua. And these are the very ones who upheld the study of Torah at that time. Although Rabbi Akiva's earlier students did not survive, his later disciples were able to transmit the Torah to future generations.

With regard to the twelve thousand pairs of Rabbi Akiva's students, the Gemara adds: It is taught that all of them died in the period from Passover until *Shavuot*. Rav Hama bar Abba said, and some say it was Rabbi Hiyya bar Avin: They all died a bad death. The Gemara inquires: What is it that is called a bad death? Rav Nachman said: Diphtheria.

